

Надія Ковальова

Гра — не просто забава

Добірка дидактичних і рухливих ігор

Посібник присвячено розвитку та гармонійному становленню дітей дошкільного віку через гру — природний і найефективніший спосіб навчання. У посібнику зібрано ігри та вправи, адаптовані для дітей різного віку та різних рівнів розвитку. Завдання спрямовані на стимулювання уваги, допитливості, ініціативності та командної взаємодії. Вони надають дітям можливість через гру пізнавати світ, розвивати емоційний інтелект і формувати навички прийняття рішень, відповідальності та самовираження.

Посібник стане надійним ресурсом для вихователів і батьків, які прагнуть організувати час із дітьми продуктивно й весело. Кожна гра — це не лише задоволення, а й освітній процес, де навчання поєднується з розвитком і вихованням.

Посібник розроблено в межах проекту ЮНІСЕФ «Покращення доступу до послуг дошкільної освіти в умовах надзвичайних ситуацій та раннього відновлення в Україні», який реалізує ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти» за підтримки Міністерства освіти і науки України. Думки, висловлені в ньому, не обов'язково відображають політики та погляди ЮНІСЕФ.

Редакторки: Ганна Мозирко, Вікторія Третяк, Олена Філоненко
Верстальник: Сергій Карась

Зміст

Слово до читача	4
Передмова	5
Дидактичні ігри і вправи	6
Фігури на паркані	7
Три однакові	8
Опиши та відгадай	10
Кубики активності	10
Кольорове полювання на LEGO	12
Який?	13
Порівняй (для дітей раннього віку)	13
Порівняй	14
Який зайвий?	15
Побудуй башту	16
Сортувальники	16
Спіймай м'ячик	17
Живі стаканчики	17
Смаколики для тварин і птахів	18
Рухливі ігри і вправи у приміщенні	19
Веселий боулінг	19
Вниз! Вгору!	20
Влучний кидок	20
Колір, що стрибає	21
Лабіринт	21
Рахуй і сідай	22
Стань у коло	22
Кубики активності	23
Смуга перешкод	24

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

Емоціями, що переважають під час гри, є зацікавленість і радість.
Пітер Грей, дослідник гри

Цей посібник про розвиток і щастя дітей створено з великою любов'ю та турботою. Для дітей дошкільного віку гра — це один із найважливіших способів не лише розважатися, а й навчатися. Вона сприяє розвитку їхніх соціальних, емоційних і розумових здібностей.

У посібнику — ігри та вправи, які можна використати в роботі з дітьми різних вікових груп і рівнів розвитку. А також — які стимулюють уяву дітей, їхню допитливість, бажання досліджувати навколишній світ та активно рухатись.

Рекомендую використовувати цей посібник як джерело ідей і натхнення для проведення часу з дітьми весело й корисно.

Пам'ятайте, що найважливіше в грі — це радість і задоволення, які вона дарує. Тому не бійтеся експериментувати й адаптувати ігри до індивідуальних потреб та інтересів дітей.

Бажаю і вам, і дітям приємно провести час за грою. Хай він буде наповнений сміхом, радістю та незабутніми моментами!

З найкращими побажаннями
Надія Ковальова, вихователь-методист, амбасадор гри

Передмова

Гра — це основний вид діяльності дитини. Вона допомагає дітям пізнавати світ. Без гри їм жити нудно й нецікаво. Вона дарує щохвилинну радість і задовольняє актуальні потреби. Гра спрямована в майбутнє, бо під час неї в дітей формуються чи закріплюються вміння, здібності, необхідні їм, щоб надалі виконувати соціальні, професійні, творчі функції. Там, де є гра, панує радість.

У грі діти найповніше проявляють індивідуальні особливості, інтелектуальні можливості, нахили й здібності. Гра належить до традиційних і визнаних методів освіти й виховання дошкільників. Цінність цього методу полягає в тому, що в ігровій діяльності освітня, розвивальна й виховна функції взаємопов'язані. Гра як метод навчання організовує, розвиває дітей, розширює їхні пізнавальні можливості, виховує особистість.

Гра — це простір для навчання агентності. Під час гри діти беруть на себе відповідальність, роблячи вибір, що і як вони вчинять.

Діти мають власну мотивацію до гри, що варто використовувати як підґрунтя для навчання й розвитку нових умінь і навичок, які вони повинні мати, щоб досягати успіху в дорослому житті. Гра може бути соціальною активністю, що дає змогу набувати досвіду від інших людей.

Дидактичні ігри і вправи

Гра — незамінний засіб розвитку творчих здібностей дитини, а також самоаналізу, самооцінки, уміння докладати зусиль. Під час ігор дошкільник має змогу бавитися зі словами чи вигадувати нові. Такі ігри можна розглядати як творчість. Ігрова діяльність стимулює пізнавальні інтереси, дослідницькі дії, самостійний варіативний пошук шляхів досягнення результату, відкриття нового.

Дидактичні ігри можна проводити як на заняттях, так і на дозвіллі. Зміст дидактичної гри повинен реалізувати освітню мету та завдання, визначені дорослим. Ігри на дозвіллі можуть бути пов'язані з матеріалом, який вивчали на занятті.

В іграх використовують різні методи навчання: наочні, словесні, практичні. Дидактичні ігри допомагають вихователю підтримувати розумову активність дошкільників і стимулювати пізнавальний інтерес до конкретного завдання.

Участь в ігровій діяльності сприяє розвитку в дітей різних навичок і вмінь. Серед найпомітніших — мовленнєві навички, тобто здатність описувати події та дії, надавати чіткі та зрозумілі інструкції, а також висловлювати власні думки й міркування.

Крім того, гра сприяє розвитку критичного мислення, що передбачає здатність концентруватися на завданні, ставити перед собою цілі й розробляти плани для їх досягнення.

Діти також набувають навичок співпраці, які виявляються у здатності працювати в парах або групах, ділитися ресурсами та вчитися в однолітків, а також уміння слухати їхні ідеї та пропозиції, адже це сприяє розподілу ролей і обов'язків.

Роль вихователя в навчанні дітей важлива і впливова. Поведінка та дії дорослих є прикладом для наслідування. Вона має значний вплив на розвиток дітей, особливо у сферах мовлення, розв'язування проблемних ситуацій і взаємодії з однолітками.

Щоб підтримати дітей в ігровій діяльності, вихователі можуть застосовувати різні стратегії.

1. Сприяти самостійності дітей, але бути готовими допомогти, якщо вони недостатньо впевнені у своїх можливостях чи просять про допомогу.
2. Заохочувати дітей, підбадьорливо даючи корисні поради та пропонуючи ідеї.
3. Активно спостерігати за дітьми та підтримувати їхню діяльність, надаючи допомогу та підтримку, коли це необхідно.
4. Ставити дітям відкриті запитання, наприклад про дії чи методи розв'язання проблем, щоб стимулювати їхнє мислення й рефлексії над власними діями.
5. Давати дітям можливість вибору та забезпечувати їхню активну участь в рішеннях, пов'язаних з навчальними чи ігровими завданнями.

Традиційно дидактичні ігри базуються на використанні плоских дидактичних матеріалів. Як альтернативу можна використовувати об'ємні предмети. Пропоную добірку ігор і вправ з картками, кубиками, цеглинками LEGO та паперовими стаканчиками.

Гра «Фігури на паркані»

Мета: розвивати навички розпізнати та ідентифікувати геометричні фігури — називати їх чи зіставляти з відповідними назвами, обирати фігури за словесними чи візуальними підказками.

Матеріали: паркан, різні геометричні фігури.

Хід гри

Розмістіть на паркані на різній висоті та відстані геометричні фігури: коло, квадрат, трикутник, прямокутник тощо. Так гра буде цікавішою. Поясніть дітям мету гри — розпізнавати, описувати, називати геометричні фігури, розміщені на паркані.

Запропонуйте дітям називати фігури, які вони бачать на паркані. Можна словесно або візуально підказувати.

Запросіть дітей пройтись уздовж паркана й показувати або називати фігури, які вони бачать. Як ускладнення, можна роздати дітям завдання, наприклад знайти всі однакові фігури або згрупувати їх за кольором чи розміром.

Можна перетворити гру на змагання. Об'єднати дітей у команди та визначити час, за який вони мають ідентифікувати всі фігури. Яка команда швидше впорається, та й переможе.

Після закінчення гри подякуйте дітям за участь. Запитайте, які фігури їм сподобалися найбільше, які було складно розпізнати.

Гра «Три однакові»

Мета:

- розвивати когнітивні навички, спостережливість, логічне мислення;
- розвивати вміння розрізняти та класифікувати об'єкти за формою, кількістю, кольором.

Матеріали: поле в клітинку 3×3, картки, на яких зображено різну кількість геометричних фігур різних кольорів; розрізні картки, на яких зображено геометричні фігури різних кольорів, форм, кількості.

Хід гри

Варіант 1

Запропонуйте дітям пояснити, чому на картках саме так розміщено геометричні фігури.

Орієнтовна відповідь.

У першому стовпчику всіх геометричних фігур по одній: один овал, один прямокутник, один ромб.

У другому стовпчику — по дві геометричні фігури.

У третьому стовпчику — по три геометричні фігури.

У першому рядку зображено овали, у другому — прямокутники, у третьому — ромби.

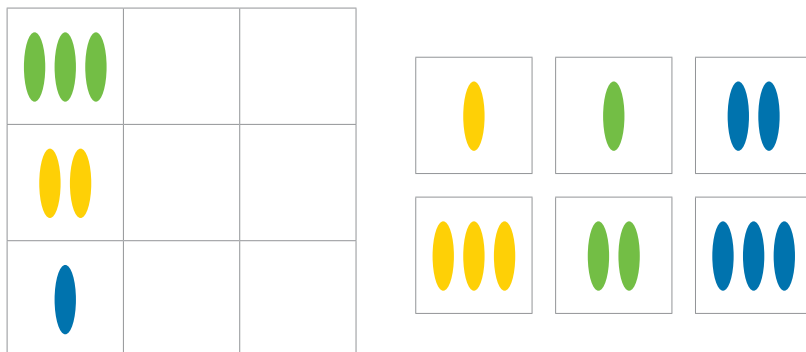
Варіанти 2—3

Запитайте дітей:

- Поясни, чому так розміщено геометричні фігури?
- Чи можна визначити порядок розміщення червоних (зелених, синіх, жовтих) геометричних фігур?

Варіант 4

Запропонуйте дітям визначити порядок, за яким потрібно розкласти картки так, щоб у кожному рядку та стовпці була однакова кількість геометричних фігур.

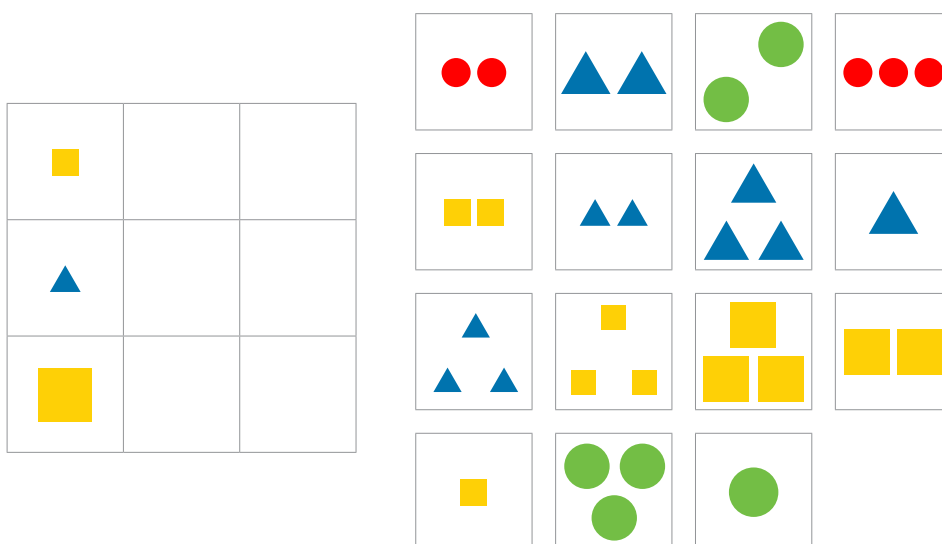

Орієнтовна відповідь: порядок у першому рядку — зелені овали (3, 2, 1), у другому рядку жовті овали (2, 1, 3), у третьому рядку сині овали (1, 3, 2). Відповідно у першому стовпці — 3 зелені, 2 жовті та 1 синій овали. У другому стовпці — 2 зелені, 1 жовтий, 3 сині овали. У третьому стовпці — 1 зелений, 3 жовтих і 2 синіх овали.

Варіант 5

Використайте картки, на яких зображено різні за формами та розмірами геометричні фігури: великі і малі квадрати, трикутники, кола.

Запропонуйте дітям розмістити на полі картки так, щоб у кожному рядку була однакова кількість фігур відповідного розміру та форми.

Орієнтовна відповідь: у кожному рядку потрібно розмістити фігури одного типу, що відповідають першій фігурі в рядку. Наприклад, якщо перший рядок починається з малого квадрата, тоді потрібно заповнити цей рядок малими квадратами.

Гра «Опиши та відгадай»

Мета:

- розвивати креативне мислення, вміння аргументувати думку та проявляти емоційну інтелігентність за допомогою участі в дебатах;
- розвивати навички ведення діалога і сприймання інших точок зору, вміння висловлювати свої ідеї та переконувати інших.

Матеріали: картки, на яких зображено різні фрукти, овочі, іграшки, смаколики, тварини тощо.

Хід гри

Найменша кількість гравців — три. Роздайте їм по три-чотири картки, на яких зображено, наприклад, яблуко, банан, ведмедик, морозиво тощо. Коли діти зрозуміють суть гри, кількість гравців і карток можна збільшити.

Кожен раунд один з дітей стає ведучим. Ведучий бере картку, наприклад із зображенням яблука. Описує його одним словом, наприклад «смачне», «велике», «соковите». При цьому не показує зображення гравцям.

Гравці дивляться на свої картки та вибирають ту, яка, на їхню думку, найкраще відповідає опису ведучого. Наприклад, якщо ведучий каже «смачне», діти можуть вибрати картку з бананом або морозивом.

Діти по черзі аргументують, чому їхня картка найкраще підходить під опис, а також вислуховують інших.

Після того як усі висловилися, ведучий обирає найоригінальнішу, на його думку, відповідь і пояснює свій вибір. Її автор стає ведучим наступного раунду.

Гра триває доти, доки всі гравці не побувають у ролі ведучого або поки не закінчатся картки.

Поради:

- заохочуйте дітей використовувати прості й зрозумілі слова;
- використовуйте картинки із зображеннями, які знають діти;
- допомагайте дітям, якщо вони вагаються або не можуть знайти потрібних слів.

Гра «Кубики активності»

Мета:

- сприяти збагаченню словникового запасу дітей;
- вправляти в умінні описувати тварин і їхні дії;
- вправляти в умінні створювати короткі історії чи розповіді;
- розвивати увагу та креативність;
- вчити слухати, поважати думку інших і співпрацювати з однолітками.

Матеріали: м'які кубики, на яких зображено тварин.

Хід гри

Підготуйте кубики. Покладіть їх на підлогу і попросіть дітей стати навколо них. Запропонуйте по черзі або за бажанням підкидати кубик і називати тварину, яка випаде. Дитина може розповісти, який вигляд має тварина, де живе, що їсть або які звуки видає.

Запитання до дітей:

- Яку тварину зображено на кубикі?
- Де живе ця тварина? Що вона їсть?
- Які звуки видає ця тварина? Спробуй їх відтворити.
- Які особливості має ця тварина? (Колір, розмір, форма тощо)
- Чи бачив(-ла) ти цю тварину в реальному житті? Розкажи про це.
- Яких інших тварин, що схожі на цю, ти знаєш?
- Чому ця тварина особлива? Що робить її такою?
- Що ти дізнався(-лася) про цю тварину, чого не знав(-ла) раніше?

Діти можуть запитувати про тварину або доповнювати розповідь про неї. Продовжуйте гру доти, доки всі діти не кинуть кубик і не опишуть тварину.

Після гри запитайте дітей про улюблених тварин або цікаві факти, які вони дізналися під час гри.

Гру можна організувати як турнір між двома командами.

Гра «Кольорове полювання на LEGO»

Мета:

- розвивати моторику та спостережливість;
- вправляти у лічбі предметів, їх порівнянні та класифікації;
- розвивати вміння встановлювати відповідності між кольорами та об'єктами;
- розвивати логічне мислення через підрахунок і пошук.

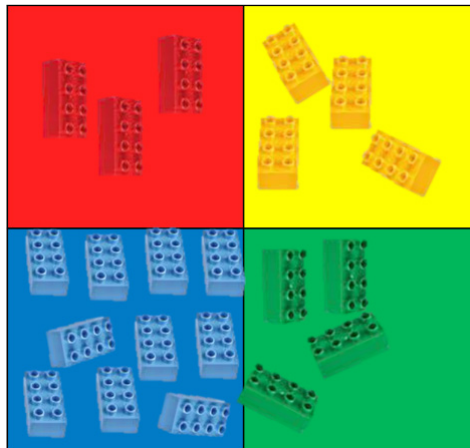
Матеріали: кольоровий папір, цеглинки LEGO — по 10 шт. кожного кольору відповідно до кольорів аркушів паперу.

Хід гри

Заховайте у кімнаті цеглинки LEGO. Розкладіть на столі аркуші кольорового паперу.

Запропонуйте дітям знайти заховані цеглинки. «Полювання» починайте за сигналом, увімкнувши таймер.

Коли дитина знаходить цеглинку, вона викладає її на аркуш паперу відповідного кольору і продовжує пошук.

Варіанти гри:

- індивідуальна — кожна дитина шукає цеглинки певного кольору, а знайшовши, розкладає їх на аркушах паперу відповідного кольору. Якщо дитина знаходить цеглинку не свого кольору, не чіпає її і не розказує супернику, що її знайшла;
- парна — діти обговорюють стратегію пошуку й шукають разом цеглинки;
- командна — одна команда ховає цеглинки, інша шукає.

Після того як час вичерпано, обговоріть із дітьми результати пошуку.

Запитання до дітей:

- Чи складно було шукати цеглинки? Чому?
- Чи знаходили ви цеглинки не свого кольору?
- Скільки цеглинок та якого кольору ви знайшли?
- Як домовилися працювати в команді?

Гра «Який?»

Мета:

- розвивати мовленнєві навички, увагу та концентрацію, розширювати словниковий запас;
- вправляти в називанні предметів і кольорів.

Матеріали: паперові стаканчики одного розміру, але різних кольорів.

Хід гри

Розставте на столі різнокольорові стаканчики. Запропонуйте дітям обрати один і назвати його колір.

Запитання до дітей:

- Якого кольору твій стаканчик?
- У кого ще стаканчик такого самого кольору? (Запропонуйте дітям об'єднатися в групи за кольором стаканчиків.)
- Стаканчиків якого кольору найбільше / найменше / однаково?
- Як можна це перевірити? (Дайте дітям час, щоб обдумати рішення, наприклад порахувати, виставити в ряд стаканчики одного кольору.)

Запропонуйте дітям знайти у групі предмети такого ж кольору, як стаканчики.

Запитання до дітей:

- Як можна перевірити, що колір предмета, який ви знайшли, точно такий / світліший / темніший за колір стаканчика?
- Що в природі є таких самих кольорів, що й стаканчики?

Гра «Порівняй»
(для дітей раннього віку)**Мета:**

- вчити порівнювати паперові стаканчики за кольором, розміром;
- розвивати сприйняття, когнітивні здібності;
- вчити понять «великий» і «малий».

Матеріали: паперові стаканчики різних кольорів і розмірів.

Хід гри

Поставте великий і маленький стаканчики різних кольорів на площину. Запропонуйте дітям порівняти їх.

Запитання до дітей:

- Що це? (*Паперові стаканчики*)
- Якого вони розміру? (*Великого, маленького*)

Запропонуйте сховати маленький стаканчик (накрити великим). Поясніть, що маленький стаканчик може сховатися, бо він маленький, а великий так не зможе.

Мета:

- вчити порівнювати паперові стаканчики за кольором, розміром;
- розвивати сприйняття, когнітивні здібності;
- вчити поняття «великий», «менший», «найменший», «малий», «більший», «найбільший».

Матеріали: паперові стаканчики різних кольорів і розмірів.

Хід гри

Поставте три стаканчики різних кольорів і розмірів на площину. Запропонуйте дітям порівняти їх.

Запитання до дітей:

- Що це? (*Паперовий стаканчик*)
- Який він? (*Великий, маленький, найбільший, найменший тощо*)

Запропонуйте дітям поекспериментувати визначити розмір стаканчика, накриваючи менший більшим.

Розкажіть дітям, які є способи визначення розміру.

Діти самостійно експериментують з обраними стаканчиками — командами, парами, трійками.

Вправа «Який зайвий?»

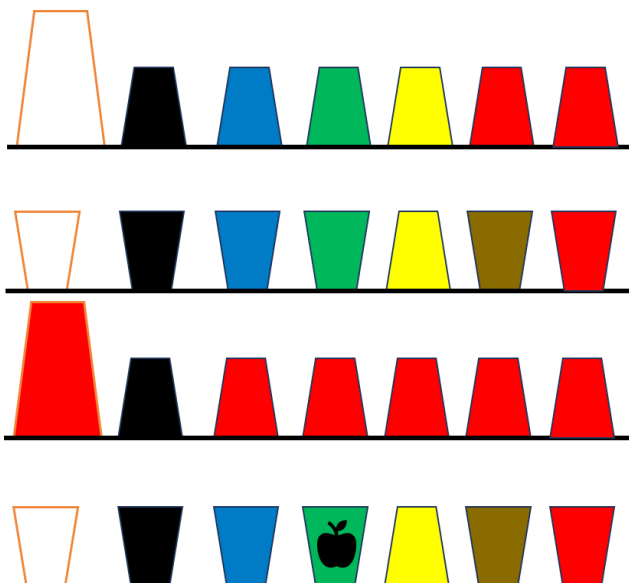
Мета:

- розвивати увагу, асоціативне мислення, уяву, спостережливість, вміння аналізувати й робити висновки;
- вправляти в умінні вирізняти один предмет серед інших, обґрунтовувати рішення.

Матеріали: паперові стаканчики різних розмірів і кольорів.

Хід вправи

Розставте на столі паперові стаканчики по-різному.

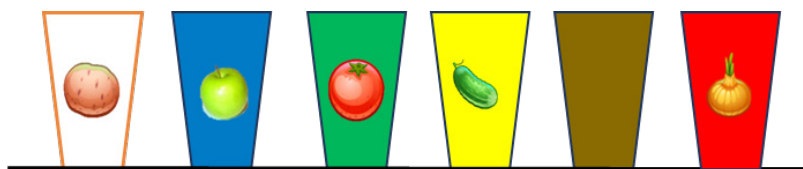
Запитання до дітей:

- Який стаканчик зайвий?
- Чому ви так вирішили? Поясніть.

Ускладнення: запропонуйте дітям об'єднатися в команди й вигадати завдання для іншої команди.

Намалюйте на стаканчиках різні овочі й фрукти. Запропонуйте дітям визначити, які стаканчики зайві. Наприклад, зайвий стаканчик:

- жовтий, бо огірок не круглий, а інші овочі круглі;
- синій, бо яблуко — це фрукт, а інше — овочі;
- коричневий, бо на ньому нічого не намальовано, а на інших намальовані фрукти й овочі;
- білий, бо картоплю не їдять сирію, а інше — їдять;
- білий і червоний, бо овочі, зображені на них, ростуть у землі, а інші овочі та фрукти — на деревах і кущах.

Вправа «Побудуй башту»

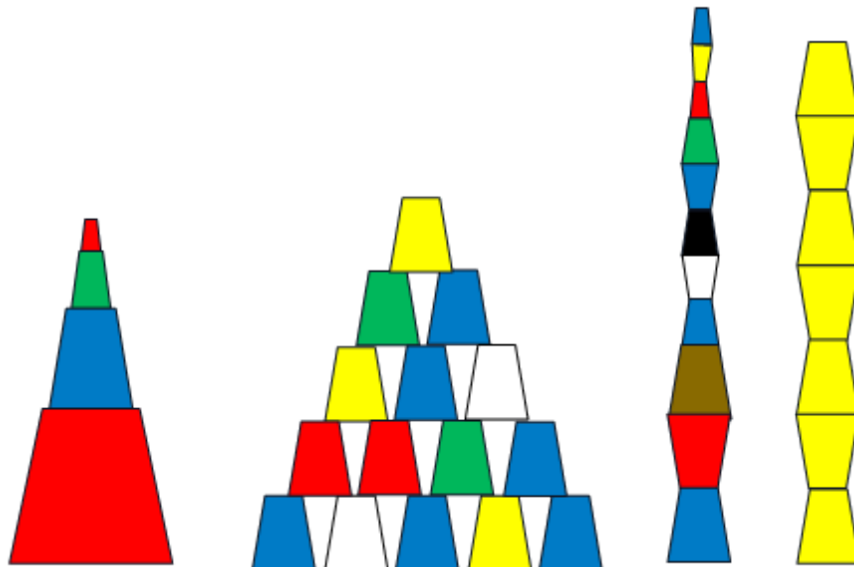
Мета:

- стимулювати дітей до маніпулювання предметами та активної роботи;
- розвивати наполегливість і вміння працювати над завданням попри труднощі, які можуть виникнути;
- розвивати стратегічне мислення та вміння розробляти тактику виконання завдань.

Матеріали: паперові стаканчики різних розмірів і кольорів.

Хід вправи

Запропонуйте дітям індивідуально / удвох / командою побудувати башти із стаканчиків різних форм (піраміда, вежа), з ускладненням (однією рукою, вищу, ніж в інших тощо).

Запитання до дітей:

- Як вам вдалося побудувати башту?
- За яких умов башта стійка і не падає?
- Коли у вас виходила найнижча / найвища башта?
- Скільки стаканчиків ви використали (якого кольору, якого розміру)?
- Чи вплинуло це на стійкість вашої башти?
- Як думаєте, хто може жити в башті?
- Чи комфортно мешканцям у такій споруді?

Вправа «Сортувальники»

Мета:

- вчити сортувати предмети за кольором;
- розвивати дрібну моторику рук, увагу.

Матеріали: паперові стаканчики, помпончики різних кольорів.

Хід вправи

Запропонуйте дітям посортувати помпончики відповідно до кольору стаканчиків.

Ускладнення:

- брати помпончик двома дерев'яними шпалками обома руками;
- брати лівою рукою помпончики тільки червоного (жовтого, білого) кольору, а правою — зеленого (синього, коричневого) кольору.

Гра «Спіймай м'ячика»

Мета:

- розвивати моторику рук, координацію, увагу;
- удосконалювати навички співпраці та спілкування;
- розвивати вміння орієнтуватися у просторі та взаємодіяти з іншими в різних ситуаціях.

Матеріали: паперові стаканчики великого розміру, м'ячики для настільного тенісу.

Хід гри

Розставте на підлозі паперові стаканчики на певній відстані один від одного. Роздайте дітям м'ячики для настільного тенісу й попросіть поцілити м'ячиком у стаканчик.

Варіанти гри:

- у парах — діти сідають навпроти, один учасник кидає м'ячик, а другий намагається зловити його у стаканчик. Потім міняються місцями;
- індивідуальна — дитина підкидає м'ячик і намагається зловити його у стаканчик. Для ускладнення запропонуйте змінювати руки під час гри.

Вправа «Живі стаканчики»

Мета:

- вчити створювати іграшки з паперових стаканчиків, використовуючи кольоровий папір, блискітки, пір'я та інші матеріали;
- розвивати творчість, вміння експериментувати з кольорами й формами;
- заохочувати мислити творчо.

Матеріали: паперові стаканчики, кольоровий папір, ножиці, клей, фломастери, блискітки та інші матеріали.

Хід вправи

Запропонуйте дітям перетворити паперові стаканчики на різних тварин і птахів: котика, собаку, сову тощо. Обговоріть варіанти, як можна прикрасити стаканчики.

Попросіть дітей обрати паперовий стаканчик і кольоровий папір для деталей: вух, хвоста, лап тощо, а також інші матеріали для оздоблення.

Допоможіть дітям вирізати деталі та приклеїти їх до стаканчика. Заохочуйте використовувати блискітки, пір'я та інші матеріали для додаткового оздоблення.

Влаштуйте виставку й запросіть дітей представити свої роботи. Заохочуйте до гри та спілкування одне з одним.

Гра «Смаколики для тварин і птахів»

Мета:

- вправляти в умінні класифікувати предмети, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- сприяти розвитку мислення та допитливості;
- дізнатися про харчові звички різних тварин і птахів.

Матеріали: паперові стаканчики із зображенням тварин і птахів, картки, на яких намальовано насіння, фрукти, овочі, листя, трава.

Хід гри

Розкладіть на столі картки, на яких зображено насіння, овочі, фрукти, листя, траву. Запропонуйте дітям накрити стаканчиком корм для тієї тварини чи пташки, яка зображена на стаканчику.

Поставте дітям запитання, які допоможуть їм дослідити зв'язок між насінням, овочами, фруктами, листям, травою і тваринами та птахами:

- Що зображено на картках?
- Які тварини чи птахи їдять це?
- Які рослини схожі між собою і чому?
- Яку їжу їсть тварина (назва) / птах (назва)?
- Чому ви думаєте, що вона їсть саме це?
- Які рослини або їхні частини — найкращий корм для цієї тварини / цього птаха?
- Що ви знаєте про цю рослину (насіння, овоч, фрукт, листя, траву)?
- Чи знаєте ви, які тварини чи птахи люблять їсти цю рослину?
- Що станеться, якщо тварина / птах не буде правильно харчуватися?
- Як тварини і птахи знаходять їжу в дикій природі?

Рухливі ігри та вправи у приміщенні

Рух — це спосіб підтримати загальний розвиток, когнітивні навички та емоційний добробут дітей. Під час будь-якої діяльності пропонуйте дітям виконувати різні рухливі вправи, наприклад:

- «Чапля» — постояти на одній нозі;
- «Дзига» — обертатися;
- «Вітряний млин» — робити кругові махи руками;
- «Зайчєня» — пострибати на місці;
- «Упіймай комара» — присідати та підстрибувати;
- «Замри» — стати в позу, яка імітує когось або щось;
- «Крокуємо» — марширувати на місці;
- «Швидко-швидко» — бігти на місці;
- «Танці» — танцювати під веселу музику, підтримуючи ритм.

Рухливі ігри та вправи — один зі способів покращити увагу й зосередженість дітей під час рухової активності.

Гра «Веселий боулінг»

Мета:

- розвивати моторику, координацію;
- сприяти фізичному розвитку та соціальній взаємодії.

Матеріали: паперові стаканчики одного розміру, м'яч.

Хід гри

Запропонуйте дітям побудувати піраміду з паперових стаканчиків, потім по черзі кидати м'яч, намагаючись влучити в неї.

Гра «Вгору! Вниз!»

Мета:

- стимулювати фізичний розвиток, моторику й координацію рухів;
- сприяти розвитку співпраці та командної роботи.

Матеріали: 20 паперових стаканчиків одного або двох кольорів.

Хід гри

Розставте 20 паперових стаканчиків по кімнаті — 10 догори дном і 10 донизу.

Об'єднайте дітей у дві команди — «Вгору» та «Вниз». Поясніть правила гри.

Кожна команда має якомога швидше перевернути всі стаканчики догори чи донизу дном відповідно до назви команди. Після звукового сигналу гра закінчується. Команда рахує, скільки стаканчиків перевернула. Перемагає та, яка перевернула більше.

Відзначте успіх кожної команди та нагородіть дітей за активність і співпрацю.

Вправа «Влучний кидок»

Мета:

- сприяти розвитку вправності, уваги, окоміру;
- розвивати моторику та координацію.

Матеріали: шкарпетки різних кольорів, наповнені рисом чи квасолею, кольоровий папір.

Хід вправи

Розкладіть аркуші кольорового паперу на підлозі — по одному для кожного кольору шкарпетки.

Запросіть дитину взяти одну шкарпетку з наповнювачем і поцілити в аркуш паперу відповідного кольору. Якщо потрібно, покажіть дитині, як тримати шкарпетку і як правильно її кинути.

Діти по черзі кидають шкарпетки й називають їхній колір, підтримують одне одного оплесками. Продовжуйте гру доти, доки діти не набудуть вміння поцілити шкарпеткою на аркуш паперу відповідного кольору.

Гра «Колір, що стрибає»

Мета:

- розвивати моторику, увагу, концентрацію;
- вчити слухати й реагувати на вказівки, співпрацювати.

Матеріали: кольоровий папір (фішки, наголівники, стрічки, бейджі), прищіпки.

Хід гри

Запропонуйте дітям самостійно обрати аркуш кольорового паперу і прикріпити на себе прищіпкою.

Скажіть дітям, що зараз вони слухатимуть «Різнокольорову казку». Коли звучатиме назва їхнього кольору, вони мають підстрибнути (підняти руку), щоб показати, що почули його. Згадуйте кожний колір кілька разів, щоб активізувати дітей і стимулювати їх діяти.

Різнокольорова казка

Одного разу в Країні Мистецтв кольори захотіли визначити, хто з них найголовніший. Жовтий сказав, що він, бо схожий на сонце і всім дарує радість і тепло. Червоний вважав себе найголовнішим, бо він — колір любові. Синій — чистий і прозорий, як вода. Блакитний казав, що схожий на хмаринку — легку, як мрія. Зелений знав, що без нього не було б трави, листя. Оранжевий казав, що він — колір щастя. Фіолетовий вихвалявся своїм благородним походженням.

Щоб розсудити кольори, Пензлик вишикував їх за допомогою віршика: Чарівна Осіння Жар-птиця Завітала Бабусину Скриню Фарбувати. Червоний, Оранжевий, Жовтий, Зелений, Блакитний, Синій, Фіолетовий.

Аж раптом пішов дощ — і всі кольори засяяли у веселці. Показуючи в небо, діти радісно кричали: «Диво! Краса! Радість! Ура!». Кольори зрозуміли, що всі вони потрібні, бо разом вони — веселка!

Запропонуйте дітям придумати свою історію, використовуючи назви кольорів.

Гра «Лабіринт»

Мета: розвивати моторику, координацію рухів, логічне мислення та вчити співпраці.

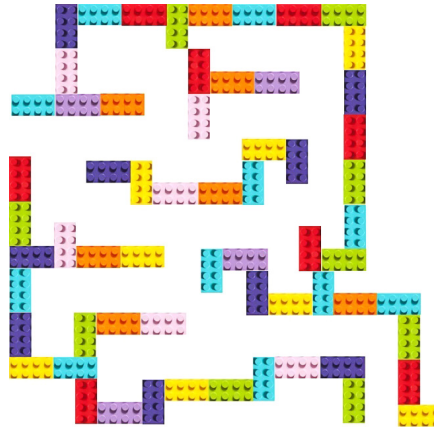
Матеріали: цеглинки LEGO (кубики, мотузки).

Хід гри

Запропонуйте дітям об'єднатися в пари чи трійки та побудувати лабіринт із цеглинок LEGO.

Попросіть команди помінятися місцями і стати біля лабіринтів суперників.

Кожна команда має пройти лабіринт суперника, намагаючись першою прийти до фінішу.

Гра «Рахуй і сідай»

Мета:

- розвивати навички рахувати від 1 до 10, увагу; дотримуватися послідовності під час лічби;
- вчити бути чесними, грати за правилами;
- створювати позитивну та дружню атмосферу в групі.

Хід гри

Попросіть дітей стати в коло. Оберіть дитину, яка розпочне гру. Розкажіть правила.

Дитина, яка розпочинає гру, називає цифру 1. Наступна за нею дитина повинна сказати 2. Діти продовжують по черзі називати цифри до 10. Дитина, яка називає 10, повинна присісти. Гру продовжують без неї, починаючи спочатку. Гра триває доти, доки не залишиться одна дитина. Вона й перемагає.

Підтримуйте дітей протягом гри. Заохочуйте брати у ній участь і дотримуватися правил.

Гра «Стань у коло»

Мета:

- створити веселу атмосферу, де діти зможуть взаємодіяти одне з одним, розвиваючи соціальні навички та усвідомлюючи спільний досвід;
- розвивати моторику та фізичні якості;
- заохочувати бути уважними, слухати вказівки вихователя та розвивати швидкість реакції.

Хід гри

Запропонуйте дітям стати в коло так, щоб кожен мав достатньо місця для стрибків. Розкажіть правила гри: діти мають стрибнути всередину кола, якщо почують щось властиве їм. Наприклад, стрибни всередину, якщо:

- маєш темне волосся;
- одягнений у шорти;
- вдома є котик;
- є брат / сестра;
- любиш яблука;
- любиш одягатися в червоні речі тощо.

Після того як діти стрибнули всередину кола, вони повертаються на свої місця. Гра закінчується, коли всі стрибнуть.

Завершіть гру веселою фразою, у якій буде спільна для всіх ознака, наприклад «Стрибни всередину, якщо маєш ніс», щоб усі діти стрибнули всередину кола.

Гра «Смуга перешкод»

Мета:

- розвивати навички розв'язувати проблеми;
- активізувати розвиток моторики;
- виховувати самостійність і впевненість у своїх можливостях.

Матеріали: картонні коробки різного розміру, картонні осердя від паперових рушників, маркери, клей, коректор, малярна стрічка для смуги перешкод.

Хід гри

Організуйте місце, де діти зможуть вільно рухатися, будувати смугу перешкод і гратися безпечно.

Запропонуйте дітям із різних матеріалів створити смугу перешкод: тунелі, перешкоди, під якими потрібно пролізти чи які потрібно перестрибнути. Дайте дітям час і свободу. Нехай вони експериментують із матеріалами та дизайном. Заохочуйте співпрацювати одне з одним, обговорювати ідеї та пропонувати різні способи побудови перешкод.

Коли діти закінчать будувати смугу перешкод, запропонуйте випробувати її. Зверніть увагу на безпеку під час гри. Заохочуйте дітей змінювати смугу перешкод, використати нові ідеї для покращення конструкції.

Обговоріть із дітьми гру:

- Що вам найбільше сподобалося?
- Які перешкоди були найцікавішими?
- Як ви могли б вдосконалити смугу перешкод?

Гра «Кубики активності»

Мета:

- розвивати координацію, дрібну моторику;
- розвивати уважність, спритність.

Матеріали: кубики, на яких зображено тварин (готові або виготовлені із шаблонів на с. 25–27).

Хід гри

Організуйте вільний простір для виконання рухів.

Запропонуйте дітям по черзі кидати кубик і показати тварину, яка випала на ньому, або виконати рухи, які робить тварина. Наприклад, якщо випало зображення лева, дитина може ричати й ходити, як лев. Показавши тварину чи рух, дитина передає кубик наступному учаснику.

Продовжуйте гру, поки всі діти кілька разів не кинуть кубик і не покажуть різних тварин чи не виконають різні рухи. Заохочуйте всіх дітей повторювати рухи разом з тим, хто кинув кубик.

Завершуйте гру, якщо вважаєте, що діти достатньо порухалися.

